

Bánkeszi Katalin

Mi újság a MOKKA háza táján? 1.

Az elmúlt év során történt változások nem kis gondot okoztak a MOKKA-program körül. A mindent kézben tartó, átlátó szakember – Bakonyi Géza – hosszú betegsége és halála nagy veszteséget jelentett, hiszen ő teljes egészében azonosult a programmal, kidolgozta, megszervezte és megvalósította a fejlesztési elképzeléseket. Széles körű kapcsolatrendszerét, szakértelmét, tapasztalatát nem lehet egyik napról a másikra pótolni. Lassan alakult ki az új helyzet, amelyben ismét remény van arra, hogy a program tovább él, sőt, szolgáltatásai korszerűsödhetnek, kiteljesedhetnek. Az elkövetkező hónapok döntő jelentőségűek lehetnek a MOKKA jövője szempontjából. A TMT olvasóit szeretnénk rendszeresen tájékoztatni a fejleményekről. A cikksorozat első részében összefoglalót adunk a napjainkra kialakult helyzetről.

A tervek szerint a *Reneszánsz Év* alkalmából a MOKKA-szolgáltatás is megújul 2008 folyamán. Az utóbbi időben a program egész környezete megváltozott: *Bakonyi Géza* elhunytával új projektvezetőre volt szükség: az *Országos Széchényi Könyvtár dr. Koltay Klárát* (*Debreceni Egyetem, Egyetemi és Nemzeti Könyvtár*) és *Bánkeszi Katalint* (*Országos Széchényi Könyvtár*) bízta meg a projekt vezetésével. Míg Koltay Klára az adatbázis körüli teendőket vállalta magára, és a fejlesztési tervek kidolgozásán tevékenykedik, addig Bánkeszi Katalin elsősorban a program szervezésével, a szerződésekkel és a fejlesztési tervek előkészítésével, egyeztetésével foglalkozik. A projektvezetők közreműködésével szorosabb munkakapcsolat alakult ki az adatbázist működtető OSZK és a könyvtárakat képviselő MOKKA Egyesület között.

Frissítés az egyesületben

A *Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület* 2007 végén tisztújító közgyűlést tartott, melyen a részt vevő könyvtárak döntöttek a tisztségviselők személyéről. *Horváth Ádám*, aki az utóbbi években az egyesület élén állt, már korábban jelezte lemondási szándékát, de valójában most érkezett el az idő a váltásra. A vezetőség lemondott, hogy akár teljes személycserére legyen lehetőség. A jelölőlisták összeállítása és a szavazás lebonyolítása után a következő helyzet alakult ki:

Elnök:

Fonyó Istvánné (*BME Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár, Budapest*).

Elnökségi tagok:

Gáncsné Nagy Erzsébet (*Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár, Győr*),
Varga Katalin (*Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, Budapest*).

A Felügyelő Bizottság tagjai:

Deák Sándor (*Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest*),
Keveházi Katalin (*Szegedi Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár, Szeged*),
Nemes Erzsébet (*Központi Statisztikai Hivatal, Könyvtár és Levéltár, Budapest*).

A titkári feladatokat az átadásig *Poprády Géza* (OSZK) látta el, majd *Varga Klára* (*Eötvös Loránd Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár*) vette át a helyét. Februárban megtörtént az információk és az iratok átadása.

Az új vezetőség újrafogalmazta a küldetésnyilatkozatot; az alábbi idézet ebből származik:

„A Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület (MOKKA) elsődleges célja és feladata, hogy képviselje tagkönyvtárainak szakmai érdekeit a központi adatbázis fejlesztésével és szolgáltatásával kapcsolatban. A MOKKA adatbázis fejlesztésének támogatásával az egyesület

- egyenlő hozzáférést biztosít a könyvtárakban fellelhető dokumentumokhoz és információforrásokhoz, valamint a gyűjtemények feltárása során keletkezett adatokhoz;
- hozzájárul a könyvtári feldolgozó munka hatékonyságának növeléséhez;
- magas színvonalú országos szolgáltatási rendszert alakít ki, amelynek célja, hogy információk

bázist nyújtson az oktatás és az élethosszig tartó tanulás számára, kielégítse a lakosság kulturális érdeklődését; információval lássa el a kutatási és fejlesztési tevékenységeket;

- megteremti a Magyarországon keletkezett digitális könyvtári vagyonhoz történő széles körű hozzáférés feltételeit.”

A részletes feladatok között szerepel a tagok közötti együttműködés katalizálása, a MOKKA- és az ODR-adatbázis integrálásának támogatása, a szolgáltatás fejlesztésének hosszabb távú stratégiai tervezése.

A közgyűlés a januári ülésen döntött az informatikai szakbizottság újraélesztéséről. A szakbizottságban az OSZK képviselőjében helyet kapott dr. Koltay Klára, Horváth Ádám és Sándor Ákos, a bizottság élére Simon András, a Corvinus Egyetem rendszergazdája került.

A szakbizottság tagjai között vannak továbbá a legnagyobb integrált rendszereket használó könyvtárakból választott informatikusok, illetve könyvtárosok:

Bánya Márió (eCorvina rendszergazda, IGYMK, Szekszárd),

Berek László (OLIB rendszergazda, ZMNE EKK),

Espán Edina (katalogizáló, ME KLM),

Nagy Elemér Károly (ALEPH rendszergazda, BME OMIKK),

Papp Nándor (HunTÉKA rendszergazda, KMKK, Győr),

Seres József (HunTÉKA rendszergazda, SZIE GTK),

Simon András (rendszergazda, BCE EKK).

A szakbizottság feladata: konstruktív javaslatok kidolgozása a fejlesztéshez, a szakmai anyagok véleményezése, kapcsolattartás a projektvezetőkkel és a rendszerfejlesztőkkel. Szeretnénk, ha az informatikai bizottság – képviselve a tagok véleményét, és ismerve az informatikai rendszerek adta lehetőségeket – hathatós segítséget nyújtana a tervezett fejlesztésekkel kapcsolatos döntések előkészítésében.

A MOKKA munkatársai

Az OSZK-ban – a projektvezető mellett – Horváth Ádám informatikai igazgató felügyeli a program működését. A rendszergazdai feladatokat Sándor Ákos (Szegedi Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár) látja el. Szabó Julianna vezető katalogi-

záló nyugdíjba ment, munkája ellátásáról később dönt az OSZK, egyelőre a rendszergazda helyettesíti őt.

A tagság

Az érvényben lévő „Alapszabály” értelmében a tagsági formák a következők lehetnek: alapító könyvtár, törzskönyvtár, partner könyvtár, részt vevő könyvtár.

(Az alábbiakban az idézetek az „Alapszabály” 2005. december 15-én elfogadott és a mai napig érvényben lévő változatából származnak. Az „Alapszabály” teljes szövege a <http://www3.mokka.hu/?q=mokka/szabalyzatok/alapszabaly/20051215> címen érhető el.)

„Az egyesület **alapító tagjai** az egyesületet önkéntesen létrehozó könyvtárak.”

„**Törzskönyvtárak.** Azok a könyvtárak (jogi személyek vagy azok jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei), amelyek az Országos Dokumentum-ellátó Rendszer tagjai, és az alapszabály 6.§ A tagok jogai és 7.§ A tagok kötelességei c. részeiben az alapító és a törzskönyvtárakra vonatkozó passzusokat vállalják, de nem alapító tagok. A törzskönyvtári tagsági viszony kérelemre, a közgyűlésnek – az általa meghatározott és a szervezeti és működési szabályzat részét képező feltételek teljesítése alapján hozott – legalább kétharmados határozatával jön létre.”

„**Partner könyvtárak.** Azok a könyvtárak (jogi személyek vagy azok jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei), amelyek az Országos Dokumentum-ellátó Rendszer tagjai, és az alapszabály 6.§ A tagok jogai és a 7.§ A tagok kötelességei c. részben a partner könyvtárakra vonatkozó passzusokat vállalják. A partner könyvtári tagsági viszony kérelemre, a közgyűlésnek – az általa meghatározott és a szervezeti és működési szabályzat részét képező feltételek teljesítése alapján hozott – legalább 50% + 1 fős határozatával jön létre.”

„**Részt vevő könyvtárak.** Azok a könyvtárak (jogi személyek vagy azok jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei), amelyek az alapszabály 6.§ A tagok jogai és a 7.§ A tagok kötelességei c. részben a részt vevő könyvtárakra vonatkozó passzusokat vállalják. A részt vevő könyvtári tagsági viszony kérelemre, a közgyűlésnek – az általa

meghatározott és a szervezeti és működési szabályzat részét képező feltételek teljesítése alapján hozott – legalább 50% + 1 fős határozatával jön létre."

Jelenleg az alábbi könyvtárak alkotják a tagságot:

Alapító tagok:

Országos Széchényi Könyvtár,
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára,
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár,
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár,
Budapesti Corvinus Egyetem. Központi Könyvtár,
Budapesti Corvinus Egyetem. Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár,
Simmelweis Egyetem. Központi Könyvtár,
Eötvös Loránd Tudományegyetem. Egyetemi Könyvtár,
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum,
Országgyűlési Könyvtár,
Debreceni Egyetem. Egyetemi és Nemzeti Könyvtár,
Szent István Egyetem. Gödöllői Tudományos Könyvtár,
Miskolci Egyetem. Könyvtár, Levéltár, Múzeum,
Pécsi Tudományegyetem. Központi Könyvtár,
Szegedi Tudományegyetem. Egyetemi Könyvtár.

Partnerkönyvtárak:

Országos Idegennyelvű Könyvtár,
Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár és Levéltár,
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár,
Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem Könyvtára,
Németh László Városi Könyvtár, Hódmezővásárhely,
Szent István Egyetem. Állatorvos-tudományi Könyvtár,
Szent István Egyetem. Ybl Miklós Építéstudományi Kar Könyvtára.

2003-ban a *Nemzeti Kulturális Alapprogramtól* nyert pályázati támogatás adott lehetőséget újabb intézményeknek, hogy felkészítsék rendszerüket a MOKKÁ-hoz való kapcsolódásra, a program informatikai infrastruktúrájának használatára:

Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet (Salgótarján, Nógrád megye),
Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum (Békéscsaba, Békés megye),

Berzsenyi Dániel Könyvtár (Szombathely, Vas megye),
II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár (Miskolc, Borsod–Abaúj–Zemplén megye),
Illyés Gyula Megyei Könyvtár (Szekszárd, Tolna megye),
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versey Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet (Szolnok, Jász–Nagykun–Solnok megye),
Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár (Debrecen, Hajdú–Bihar megye),
Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár (Szeged, Csongrád megye),
Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Egyetemi Központi Könyvtár (Budapest),
Honvédelmi Minisztérium. Hadtörténeti Intézet és Múzeum. Hadtörténeti Könyvtár (Budapest),
Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára (Sopron, Győr–Moson–Sopron megye).

Könyvtárak, amelyek még nem MOKKA-tagok, de jelezték belépési szándékukat:

Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtára (Budapest),
Országos Mezőgazdasági Könyvtár és Dokumentációs Központ (Budapest),
Pannon Egyetemi Könyvtár és Levéltár (Veszprém),
Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum (Békéscsaba),
II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár (Miskolc),
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Versey Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet (Szolnok),
Illyés Gyula Megyei Könyvtár (Szekszárd),
Berzsenyi Dániel Könyvtár (Szombathely),
Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet (Salgótarján).

Felvételükről az egyesület tagsága a következő taggyűlésen – várhatóan 2008. április 21-én – szavaz.¹

Feladatmegosztás

Az egyesület

Az egyesület képviseli a tagok érdekeit, információkat közvetít a tagok és az OSZK között, tájékoztatja a tagokat a működéssel és a fejlesztéssel

¹ A januári közgyűlésen megtörtént a jelentkező könyvtárak felvétele. (2008. 06. 16. BK)

kapcsolatos problémákról, segíti azok megoldását. Az informatikai szakbizottság (illetve szükség esetén független szakértő) bevonásával támogatja a fejlesztési tervek kialakítását, véleményezi a fejlesztéssel kapcsolatos dokumentumokat, összegyűjti a tagok észrevételeit, javaslatait és közvetíti az üzemeltető felé. Részt vesz a szállítói szerződések felülvizsgálatában.

A tagok

A tagok az informatikai szakbizottság útján aktívan részt vesznek a fejlesztési koncepció kialakításában. A MOKKA működésével és használatával kapcsolatos problémákat megvitatják az egyesület vezetőségével és a projektvezetővel, szükség esetén közreműködnek a probléma elhárításában. Segítik a kapcsolattartást az általuk használt integrált rendszerek fejlesztőivel.

Az OSZK

Az OSZK projektvezetőket, rendszergazdát, rendszerkönyvtárost foglalkoztat a feladatok ellátása érdekében. Az informatikai vezető irányításával és munkatársai segítségével gondoskodik az adatbázis üzemszerű működéséről, az adatok betöltéséről és karbantartásáról, a szolgáltatás folyamatoságáról. Kapcsolatot tart az adatbázis fejlesztőivel, javaslatot készít a MOKKA-szolgáltatás fejlesztésére, majd a végrehajtás során felügyeli a megvalósítást. Közreműködik a MOKKA-honlap fenntartásában és frissítésében.

A projektvezetők

A projektvezetők feladata a MOKKA projekttel kapcsolatos feladatok teljes körű koordinálása, a működés felügyelete, a fejlesztési terv elkészítésének irányítása, a kapcsolattartás a szállítókkal, az egyesülettel, a tagokkal. A szállítói szerződések karbantartása. Az adatszolgáltatás és az információcsere biztosítása.

Hol tartunk?

- **Az elmúlt egy év során:**
- megtörtént az egyesület megújítása, feladatainak kijelölése;
- újjá alakult az Informatikai Szakbizottság;
- az OSZK vásárolt egy szervert a MOKKA céljaira;
- beüzemeltük az új honlapot (ww3.mokka.hu), aktualizáltuk az ott közölt adatokat (Szeged);

- Bugzilla hibabejelentő rendszert működtetünk (OSZK), ahol figyelemmel kísérjük a felmerülő problémákat és feladatokat, valamint azok megoldását;
- levelezőlistákon tartjuk a kapcsolatot a tagok, a vezetők, a munkatársak és a fejlesztők között;
- megtörtént a duplumellenőrző kulcsképző algoritmusának a módosítása;
- újra elindultak a korábban hiba miatt leállított betöltések.

Folyamatban vannak:

- folyamatban van a visszamenőleges duplumellenőrzés és a betöltési sorban várakozó rekordok betöltése;
- újra indítjuk az online feltöltéseket;
- több fordulóban tárgyalásokat folytatunk az eCorvina képviselőivel a fennálló problémák lehetséges megoldásairól;
- konzultáltunk három nagy, integrált rendszert forgalmazó cég képviselőivel a MOKKA tervezett fejlesztési irányairól.

Megoldásra, döntésre váró problémák:

- Milyen formában, mekkora összegben tudjuk megteremteni a MOKKA fejlesztése és a tagok csatlakozása érdekében elvégzendő feladatok anyagi hátterét?
- Infrastrukturális fejlesztés szükséges. Célszerű lenne létrehozni egy tükrözést, amely át tudja venni a szolgáltatást a szerver esetleges meghibásodása esetén.
- Szakértők segítségével el kell készíteni egy javaslatot, amely hosszabb távra kijelöli a fejlesztés irányát és módját.
- Fel kell készülni a pályázatra, amely egy országos lelőhely-adatbázis és korszerű szolgáltatások kialakítására irányul.

A MOKKA-adatbázis helyzete

Az adatbázis jelenleg (2008. március) közel **5,5 millió lelőhelyadatot** (1. táblázat) tartalmaz, feltöltésében 27 könyvtár vesz részt.

1. táblázat

Lelőhelyadatok száma a MOKKA-ban

Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet	52 216
Békés Megyei Könyvtár és Humán Szolgáltató Centrum	166 184
Berzsenyi Dániel Könyvtár	77 113

BME OMIKK	261 086
Budapesti Corvinus Egyetem. Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár	18 683
Budapesti Corvinus Egyetem. Központi Könyvtár	71 135
DE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár	464 263
ELTE Egyetemi Könyvtár	351 195
FSZEK	683 174
Illyés Gyula Megyei Könyvtár	71 077
Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár	166 672
KSH Könyvtár és Levéltár	8 732
OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár	1 871
Moholy-Nagy László Művészeti Egyetem Könyvtára	20 093
Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára	199 083
Miskolci Egyetem. Könyvtár, Levéltár, Múzeum	301 499
Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtára	47 493
Országgyűlési Könyvtár	91 921
Országos Idegennyelvű Könyvtár	228 659
Országos Széchényi Könyvtár	720 876
Pécsi Tudományegyetem. Központi Könyvtár	272 643
II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár	146 276
Semmelweis Egyetem. Központi Könyvtár	40 820
Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár	273 592
SZTE Egyetemi Könyvtár	563 353
SZIE Gödöllői Tudományos Könyvtár	53 821
Verseygy Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet	139 866
Összesen:	5 493 396

(Márciusban több mint 80 000 rekord töltődött be. Jelenleg is bővül a lelőhelyek száma, több könyvtár rekordjainak feltöltése folyamatban van.)

Az informatikai háttérrel

Az OSZK 2007 végén vásárolt egy szervert a MOKKA céljaira. Amíg megtörténik a szerver üzembe helyezése, addig továbbra is a Szegedi Tudományegyetem Könyvtára ad helyet a MOKKA-adatbázisnak és a honlapnak. Beüzemelés után az OSZK szervere veszi át a MOKKA szolgáltatását, és a szegedi szerver a háttérben a fejlesztések céljait szolgálja majd.

A betöltések előrehaladásával jelentősen nő az adatbázis rekordjainak száma. Újra át kell gondolni

a mentési stratégiát, illetve megoldást kell találni arra az esetre, ha a szolgáltató szerver esetleges meghibásodása miatt nem lenne elérhető az adatbázis. Be kell üzemelni az online feltöltéseket, hogy rendszeresen frissüljenek az adatok.

Anyagi feltételek

A MOKKA zavartalan működése érdekében supportszerződést kötöttünk az adatbázis forgalmazójával, az eCorvinnal. Az éves díjat az OSZK fizeti.

Az új tagok felvételével együtt további feltöltő licenceket kell vásárolni (ennek költségét a jövőben a csatlakozó tagok állják), és várható a supportdíj emelkedése is. Az újabb intézmények adatainak betöltése az eCorvina részéről esetenként kisebb illesztési feladatok elvégzését igényli, aminek szintén meg kell teremteni az anyagi feltételeit.

A fejlesztés lehetőségei

A nagyobb arányú, hosszabb távú fejlesztéshez az *Új Magyarország Fejlesztési Terv* akcióprogramjai biztosítanak anyagi támogatást. A saját részt nem igénylő, vissza nem térítendő támogatás teszi lehetővé a központi fejlesztést.

A *Társadalmi Megújulás Operatív Program (TÁMOP)* februárban elfogadott verziójában a 3. prioritás *A minőségi oktatás biztosítása mindenkinek*, ezen belül a 3.2.4. *Tudásdepó-Expressz – a könyvtári hálózat nem formális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében* elnevezésű konstrukció keretében nyílik lehetőség rendszerszintű fejlesztési programok indítására, vagyis ebből a forrásból valószínűsíthető meg a MOKKA korszerűsítése és bővítése.

Ehhez szorosan illeszkedik a *Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program (TIOP) 1.2.3. konstrukciója*, amely a Tudásdepó-Expressz programjainak megvalósításához szükséges IKT-eszközök beszerzésére ad lehetőséget.

A feladatokra még van idő felkészülni, mert a vonatkozó pályázatok kiírása csak az év második felére várható. A lehetőségek áttekintése és a tervek egyeztetése érdekében az *Oktatási és Kulturális Minisztérium – a Könyvtári Intézet* közreműködésével – szakmai tájékoztatót szervezett az *ODR-tagkönyvtáraknak*, majd két másik alkalom-

mal a városi könyvtáraknak. Egyértelműen ki-
mondható, hogy sikeres pályázatok akkor szület-
hetnek, ha a könyvtárak összefognak, és konzor-
ciumokba tömörülve összehangolt, közös program-
javaslatokkal indulnak a támogatás elnyeréséért.

A TÁMOP forrásaira minden könyvtár pályázhat,
míg a TIOP-ban csak a konvergenciaregiókban
működő intézményeknek lehet pályázni. A regioná-
lis programok közül a *Közép-Magyarországi Ope-
ratív Program (KMOP)* fogalmaz meg könyvtári
fejlesztési konstrukciókat azoknak az intézmé-
nyeknek, amelyek a TIOP forrásaiból nem része-
sülhetnek.

A központi fejlesztések távlati célja, hogy olyan
lelőhely-adatbázist hozzunk létre, amely felöleli a
könyvtári dokumentumok lehető legteljesebb körét,

információkat ad a könyvtárosoknak és a felhasználóknak a dokumentumok elérhetőségéről, kölcsönözhetőségéről. Szeretnénk elérni, hogy a felhasználók könnyen és gyorsan tájékozódjanak az adatbázisok alapján a keresett információkról, igénybe vehessék – helytől és időtől függetlenül – a könyvtárak szolgáltatásait. Legfontosabb célkitűzés, hogy minden állampolgár egyenlő eséllyel juthasson hozzá a számára fontos információkhoz.

Beérkezett, 2008. IV. 4-én.



Bánkeszi Katalin

az Országos Széchényi Könyvtár
címetes igazgatója, a MOKKA
projektvezetője.
E-mail: bankeszi@oszk.hu

Új könyvtárkikerülési mód Európában is: közvetlenül a hallgatóknak küldik az előadás fájljait

A tengerentúli Harvard, Yale, Stanford, Berkeley és a MIT (műszaki egyetem) gyakorlatát követve a *University College London*, az *Open University* és a dublini *Trinity College* is közvetlenül az *iTunes*on (az Apple cég virtuális hangáruháza: <http://www.apple.com/itunes/overview/>), pontosabban annak ingyenes csatornáján keresztül küldi a hallgatóknak az előadások anyagait. Ezeket a hallgatók praktikusán iPodjukon vagy számítógépükön hallgathatják, nézhetik. Az egyetemek audio- és videofájlokat egyaránt készítenek az előadásokról, az *Open University* 300 ilyen fájlt is beígért kurrens előadásokról. A hallgatók így bárhová magukkal vihetik, és le- vagy visszajátszhatják az órai anyagot, vagy éppen az egyetemi híreket. A szolgáltatás leginkább a távtanulók számára kínál hasznos, mobil, rugalmas és személyre szabott tanulást segítő forrásokat.

/DIXON, Guy: UK universities offer lectures via iTunes. = *Information World Review*, 2008. június 9.
<http://www.iwr.co.uk/information-world-/news/2218556/uk-universities-offer-lectures/>

(Mikulás Gábor)